

POSTANOWIENIE

Dnia 27 lutego 2018 r.

Sąd Najwyższy w składzie:

SSN Andrzej Siuchniński (przewodniczący, sprawozdawca)

SSN Henryk Gradzik

SSN Zbigniew Puskarski

Protokolant Anna Kuras

przy udziale Zastępcy Rzecznika Dyscyplinarnego Adwokatury adwokata
Grzegorza Fertaka,

w sprawie **adwokata G.A.**,

obwinionego z art. 80 ustawy Prawo o adwokaturze,

po rozpoznaniu w Izbie Karnej na rozprawie w dniu 27 lutego 2018 r.

kasacji, wniesionej przez pełnomocnika z urzędu pokrzywdzonego,

od orzeczenia Wyższego Sądu Dyscyplinarnego Adwokatury w [...]

z dnia 8 kwietnia 2017 r.,

zmieniającego orzeczenie Sądu Dyscyplinarnego Izby Adwokackiej
w [...] z dnia 20 lipca 2016 r., sygn. akt SD .../16

1. oddala kasację;

**2. zwalnia pokrzywdzonego od ponoszenia kosztów
sądowych postępowania kasacyjnego, obciążając nimi Skarb
Państwa;**

**3. zasądza od Skarbu Państwa na rzecz adwokata M.P. –
Kancelaria Adwokacka w [...], kwotę 1476 (tysiąc czterysta
siedemdziesiąt sześć) złotych, w tym 23% VAT, tytułem
sporządzenia kasacji na rzecz pokrzywdzonego oraz jego
reprezentacji na rozprawie przed Sądem Najwyższym.**

UZASADNIENIE

Sąd Dyscyplinarny Izby Adwokackiej w [...] orzeczeniem z dnia 20 lipca 2016 r., sygn. akt SD .../16, uznał adwokata G.A. za winnego tego, że w okresie nie wcześniej niż od dnia 29 października 2013 roku do dnia 4 grudnia 2013 roku nie sporządził oraz nie przekazał klientowi oraz Dziekanowi ORA w [...] opinii o braku podstaw do złożenia wniosku o wznowienie postępowania w związku ze sprawą XVIII K .../08, zakończoną w Sądzie Okręgowym w [...], mimo iż adwokat został ustanowiony obrońcą z urzędu do sporządzenia wniosku o wznowienie postępowania i poinformował Sąd, że taką opinię prześle skazanemu, tj. popełnienia przewinienia dyscyplinarnego określonego w art. 80 ustawy Prawo o adwokaturze (dalej: u.p.a.) w zw. z § 6, § 8, § 49, § 63 Zbioru Zasad Etyki Adwokackiej i Godności Zawodu (dalej: ZZEAIgZ) w zw. z pkt 1-4 uchwały nr 61/2007 Naczelnej Rady Adwokackiej z dnia 15 września 2007 roku w sprawie trybu postępowania adwokatów wyznaczonych z urzędu do oceny zasadności sporządzenia i wniesienia kasacji, skargi o stwierdzenie niezgodności z prawem prawomocnego orzeczenia i skargi konstytucyjnej, za które – na podstawie art. 81 ust. 1 pkt. 1 u.p.a. – wymierzył mu karę upomnienia.

Od tego orzeczenie odwołania wnieśli: obwiniony oraz pokrzywdzony i jego pełnomocnik z urzędu.

Obwiniony, podnosząc zarzut obrazy prawa materialnego - § 6, 8, 49 i 63 ZZEAIgZ w zw. z pkt. 1-4 uchwały NRA nr 61/2007 z dnia 15 września 2007 r., wniósł o zmianę zaskarżonego orzeczenia i uniewinnienie go od zarzucanego mu przewinienia. Pokrzywdzony oraz jego pełnomocnik z urzędu we wniesionych odwołaniach zarzucili orzeczeniu Sądu pierwszej instancji rażącą niewspółmierność (łagodność) wymierzonej kary i wnieśli o zmianę tego orzeczenia w zakresie kary przez zastosowanie surowszej sankcji. W uzasadnieniu odwołania pokrzywdzony wskazywał ponadto na naruszenie jego gwarancji procesowych, związanych z uprawnieniem do osobistego stawiennictwa na rozprawę przed Okręgowym Sądem Dyscyplinarnym.

Wyższy Sąd Dyscyplinarny Adwokatury, orzeczeniem z dnia 8 kwietnia 2017 r., sygn. akt WSD .../16, zmienił zaskarżone orzeczenie i uniewinnił adwokata G.A. od zarzucanego mu przewinienia dyscyplinarnego.

Orzeczenie Sądu drugiej instancji zostało zaskarżone kasacją przez pełnomocnika z urzędu pokrzywdzonego, który podniósł następujące zarzuty:

- 1) rażące naruszenie prawa procesowego, w szczególności art. 457 § 3 k.p.k. w zw. z art. 95n u.p.a. przez brak odniesienia się przez Wyższy Sąd Dyscyplinarny Adwokatury do argumentacji zaprezentowanej w odwołaniach pokrzywdzonego oraz jego pełnomocnika;
- 2) rażące naruszenie prawa procesowego, w szczególności art. 95e u.p.a., przez odmowę możliwości osobistego uczestnictwa przez pokrzywdzonego S.Z. w rozprawie odwoławczej przed Sądem Dyscyplinarnym Izby Adwokackiej w [...] oraz Wyższym Sądem Dyscyplinarnym Adwokatury, mimo pisemnego wniosku pokrzywdzonego, co uniemożliwiło mu aktywny udział w niniejszej sprawie;
- 3) rażące naruszenie prawa materialnego, tj. art. 80 u.p.a. w zw. z § 4, § 6, § 8, § 49, § 57 oraz § 63 ZZEaIGZ pkt. 1-4 uchwały Naczelnej Rady Adwokackiej z dnia 15 września 2007 roku (nr 61/2007) w sprawie trybu postępowania adwokatów wyznaczonych z urzędu do oceny zasadności sporządzenia i wniesienia kasacji, skargi o stwierdzenie niezgodności z prawem prawomocnego orzeczenia i skargi konstytucyjnej, która – zdaniem skarżącego – powinna być stosowana *per analogiam* do wniosku o wznowienie postępowania, co w konsekwencji spowodowało uniewinnienie obwinionego adw. G.A. od popełnienia zarzucanego mu czynu, w sytuacji gdy zgodnie z ustalonym przez Wyższy Sąd Dyscyplinarny w [...] stanem faktycznym obwiniony adw. G.A. jedynie telefonicznie informował skazanego o braku podstaw do złożenia wniosku o wznowienie postępowania, nie poinformował bez zbędnej zwłoki klienta (jak i Dziekana Okręgowej Rady Adwokackiej w [...]) w formie pisemnej o braku podstaw do złożenia wniosku o wznowienie postępowania.

Na podstawie tych zarzutów skarżący wniósł o uchylenie zaskarżonego orzeczenia Wyższego Sądu Dyscyplinarnego Adwokatury w całości i przekazanie sprawy temu Sądowi do ponownego rozpoznania w postępowaniu odwoławczym. Wniósł również o zasądzenie kosztów zastępstwa procesowego, udzielonego pokrzywdzonemu z urzędu w postępowaniu kasacyjnym.

Sąd Najwyższy zważył, co następuje.

Kasacja nie jest zasadna.

Wyższy Sąd Dyscyplinarny zasadnie uznał, że uchwała Naczelnej Rady Adwokackiej z dnia 15 września 2007 roku (nr 61/2007) nie odnosi się do wniosku o wznowienie postępowania. Oczywiście niedopuszczalne byłoby zastosowanie wnioskowania *per analogiam* do wyrażonych w niej obowiązków adwokata sporządzającego inne pisma procesowe, zwłaszcza w świetle treści art. 84 § 3 k.p.k., który to wyczerpująco normuje obowiązki obrońcy (pełnomocnika) z urzędu w postępowaniu karnym (dyscyplinarnym), związane m.in. z wyznaczeniem do sporządzenia wniosku o wznowienie postępowania. Zgodnie z treścią tego przepisu, w wypadku niestwierdzenia podstaw do wniesienia wniosku o wznowienie postępowania, powinien on poinformować jedynie sąd, który go wyznaczył o wyniku analizy sprawy w kontekście podstaw wznowieniowych, zaś to na sądzie spoczywa obowiązek informacyjny względem pokrzywdzonego, wynikający z zasady lojalności procesowej (art. 16 k.p.k. w zw. z art. 95n pkt 1 u.p.a.) Trzeba również zauważyć, że stwierdzenie przez obrońcę (pełnomocnika z urzędu) braku podstaw do wznowienia postępowania nie stanowi przeszkody do wystąpienia z takim wnioskiem przez innego adwokata lub radcę prawnego ustanowionego z wyboru. Tym bardziej zatem nie ma podstaw do formułowania względem pełnomocnika procesowego z urzędu obowiązków wykraczających poza powinność określoną w art. 84 § 3 k.p.k.

W świetle reguł deontologicznych uprawnione jest wprowadzić twierdzenie o występowaniu po stronie adwokata powinności poinformowania reprezentowanego podmiotu o stwierdzeniu braku podstaw do wniesienia wniosku o wznowienie postępowania. Obowiązek ten daje się bowiem wyprowadzić z treści art. § 49 ZZEaIGZ, zgodnie z którym adwokat jest obowiązany czuwać nad biegiem sprawy i informować klienta o jej postępie i wyniku. Brak jest jednak jakichkolwiek podstaw, aby obowiązek ten miał przybrać formę pisemną. Nie jest nią z pewnością wskazywana przez skarżącego treść § 57 ZZEaIGZ, zgodnie z którym: „jeżeli adwokat uzna, że wniesienie środka odwoławczego w prowadzonej przez niego sprawie z wyboru lub z urzędu jest bezzasadne, a klient z tym stanowiskiem się nie zgadza, powinien bez zbędnej zwłoki wypowiedzieć pełnomocnictwo lub powiadomić organ ustanawiający. Dotyczy to również kasacji i skargi konstytucyjnej”. Jak wynika z treści zacytowanego unormowania odnosi się ono do

zupełnie odmiennego układu procesowego, niż ten, który był przedmiotem analizy w niniejszej sprawie, a jego dyspozycja nie wskazuje na obowiązek pisemnego poinformowania klienta o braku podstaw do wniesienia środka odwoławczego.

Odnosząc się do wskazywanych przez skarżącego uchybień o charakterze procesowym zauważyć należy, że rzeczywiście Sąd Dyscyplinarny Adwokatury nie odniósł się do zarzutów podniesionych w odwołaniach pokrzywdzonego i jego pełnomocnika, mimo że część wstępna sentencji orzeczenia tego Sądu wskazuje, że przedmiotem rozpoznania były również i te środki odwoławcze. Jednakże, aby wykazana przez autora kasacji obraza prawa procesowego mogła stanowi skuteczną podstawę do uwzględnienia kasacji niezbędne jest również to, aby naruszenie prawa miało istotny wpływ na treść zaskarżonego orzeczenia. Ten warunek nie został spełniony, albowiem wobec trafności stanowiska Wyższego Sądu Dyscyplinarnego co do braku powinności pisemnego poinformowania S.Z. o braku podstaw do złożenia wniosku o wznowienie postępowania, przy ustaleniu spełnienia tego obowiązku ustnie, podczas rozmowy telefonicznej, nierozpoznanie odwołań nie mogło mieć wpływu na treść orzeczenia Wyższego Sądu Dyscyplinarnego.

Z tego względu jedynie na marginesie wolno zauważyć, że w prawie dyscyplinarnym dotyczącym adwokatów, jak i innych profesji prawniczych nie przewidziano możliwości zapoznania się z aktami sprawy dyscyplinarnej przez pokrzywdzonego osadzonego w jednostce penitencjarnej, co wynika z funkcji i celu postępowania dyscyplinarnego, w którym interes prawny pokrzywdzonego nie podlega ochronie w tak znacznym stopniu, jak na gruncie Kodeksu postępowania karnego. Brak jest np. unormowań, jak to zawarte w § 110 ust. 3 Regulaminu urzędowania sądów powszechnych (Rozporządzenie Ministra Sprawiedliwości z dnia 23 grudnia 2015 r., Dz.U. z 2015 r., poz. 2316), zgodnie z którym „przeglądanie akt w zakładzie karnym lub areszcie śledczym odbywa się w oddzielnym pomieszczeniu pod nadzorem funkcjonariusza Służby Więziennej”. Warto dodać, że akt ten został wydany na podstawie upoważnienia ustawowego zawartego w art. 41 § 1 ustawy z dnia 27 lipca 2001 r. - Prawo o ustroju sądów powszechnych (t.j. Dz. U. z 2018 r. poz. 123), a nie w Kodeksie postępowania karnego, co czyni niemożliwym jego odpowiednie stosowanie przez art. 95n pkt 1 u.p.a.

Mając na uwadze powyższe rozważania, Sąd Najwyższy orzekł jak w postanowieniu, zwalniając pokrzywdzonego od ponoszenia kosztów sądowych postępowania kasacyjnego na podstawie art. 637a k.p.k. w zw. 634 k.p.k. i art. 624 § 1 k.p.k. O kosztach udzielonej pokrzywdzonemu pomocy prawnej z urzędu w postępowaniu

kasacyjnym, orzeczono natomiast na podstawie art. 29 ust. 1 u.p.a. w zw. z § 17 ust. 2 pkt 6 i § 17 ust. 3 pkt 2 oraz § 4 ust. 3 rozporządzenia Ministra Sprawiedliwości z dnia 3 października 2016 r. w sprawie ponoszenia przez Skarb Państwa kosztów nieopłaconej pomocy prawnej udzielonej przez adwokata z urzędu (Dz.U. z 2016 r., poz. 1714 ze zm.).

kc